

מ"י 21955/07/23 - מדינת ישראל יאח"ה להב 433 נגד חי חיטה בוקובזה, יונה בוקובזה

בית משפט השלום בבאר שבע

מ"י 21955-07-23 מדינת ישראל נ' בוקובזה
מ"י 21948-07-23 מדינת ישראל נ' בוקובזה
תיק חיצוני: 139511/2021

לפני כבוד השופטת אחינעם צוריאל
מבקשת מדינת ישראל יאח"ה להב 433
נגד חי חיטה בוקובזה
משיבים יונה בוקובזה
באמצעות ב"כ עו"ד בועז קניג ועו"ד שלמה חדד

החלטה

1. לפני בקשה שנייה להארכת תוקף תנאי איסור עיסוק של המשיבים, למשך 60 ימים נוספים.

הרקע

2. נגד המשיבים וחשודים נוספים, מתנהלת חקירה בגין חשד לביצוע העבירות הבאות: קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); ; מרמה והפרת אמונים בתאגיד - לפי סעיף 425 לחוק העונשין; קשירת קשר לעשות פשע - לפי סעיף 499 (א)(1) לחוק העונשין; עשיית פעולה ברכוש אסור - לפי סעיף 3 (א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000; וכן עבירות לפי פקודת מס הכנסה וחוק הביטוח הלאומי.

3. משיב 1 הינו רב מוכר ובעל השפעה בעיר נתיבות וממקימי העמותה "נווה חיה - נתיבות" (להלן: "**העמותה**"), אשר באמצעותה בוצעו, על פי החשד, המעשים והעבירות המיוחסות למשיבים. תחת עמותה זו פעל המשיב 1 להקמת בית ספר תיכון תורני לבנות - בית הספר נווה חיה, בית ספר יסודי לבנות - נווה חיה ובית ספר יסודי לבנים - נתיבות יהודה (להלן: "**המוסדות**"). המשיבים עמדו בראש המוסדות, שלטו בנעשה בהם, וביצעו את העבירות תוך ניצול תפקידם ומעמדם. משיב 2 הינו בנו של משיב 1 ופעל עימו בצוותא על מנת לקדם ולבצע את המעשים המיוחסים להם.

4. על פי החשד, המשיבים, בחסות העמותה והמוסדות, הונו את משרד החינוך והמוסד לביטוח לאומי וגרפו סכומי כסף גבוהים לכיסם שלא כדין. המשיבים דיווחו למשרד החינוך דיווח כוזב על מורים שבפועל לא עבדו במוסדות, ועשו שימוש בשכר המורים שהתקבל ממשרד החינוך למטרות פרטיות. המשיב 1 ובני משפחה נוספים דיווחו כנושאי משרות הוראה במוסדות על אף שלא עבדו כמורים במוסדות כלל, בין השאר לצורך קבלת הטבות מהמוסד לביטוח לאומי בדמות דמי לידה ועוד. כמו כן, יצרו המשיבים מנגנון לפיו מורים קיבלו שכר מופרז באמצעות דיווח כוזב על שעות עבודתם, ותחת איומים דרשו מהם להעביר להם את הפרשים במזומן. היקף העבירה בעניינם של המשיבים עומד על למעלה מ-7 מיליון שקלים.

5. נוכח החשדות המפורטים, ולאחר תום החקירה הסמויה, ביום 10.7.23, הוגשה בקשה להארכת מעצרו של המשיבים. המשיבים היו נתונים במעצר עד ליום 19.7.23.

6. ביום 19.7.23 בהסכמת הצדדים שוחררו המשיבים בתנאים מגבילים, הכוללים בין השאר, איסור העסקה במוסדות ובעמותה (להלן: "התנאי"), בהתאם לסעיף 48(א)(10) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות איכפה - מעצרים), תשנ"ו-1996) (להלן: "**חוק המעצרים**") וזאת עד ליום 1.9.23.

7. איסור העיסוק הוארך בהסכמת הצדדים למשך 45 ימים וזאת עד ליום 18.10.23, ומכאן הבקשה שלפניי.

הבקשה ונימוקה

8. ביום 16.10.23, יומיים עובר לפקיעת התנאי, הגישה המבקשת בקשה להארכתו, וזאת מבלי שצורפה לבקשה עמדת המשיבים כמתחייב. נטען כי השבת המשיבים למוסדות משמעותה השבתם ל"זירה" בה בוצעו העבירות המיוחסות להם. נטען כי הדבר יאפשר למשיבים להמשיך בביצוע העבירות או לבצע פעולות שיש בהן לשבש את החקירה אשר טרם הסתיימה. עוד נטען כי במסגרת האיזון שבין הזכות לחופש העיסוק וצרכי הפרנסה מול צרכי החקירה וטיב החשדות, לא ניתן לשקול העדפה של המשיבים, וכי במעשיהם קמה עילת מסוכנות לביטחון הציבור.

9. עוד באותו יום הוריתי כי הבקשה תוגש בצירוף עמדת המשיבים, וביום 18.10.23, הוגשה הבקשה בצירוף עמדת המשיבים. נמסר כי המשיבים מתנגדים להארכת התנאי ועותרים לקיים דיון בעניין. אשוב ואציין כי בקשה זו הוגשה לתיק בית המשפט ביום פקיעת התנאי וללא כל פניה למזכירות בית המשפט או הבהרה כי מדובר בבקשה דחופה.

10. ביום 22.10.23, הוריתי על הארכת התנאי עד החלטה אחרת. למחרת היום, הגיש ב"כ המשיבים את תגובתו לפיה, התנאי למעשה פקע, שכן בהתאם לסעיפים 57 ו-58(א) לחוק המעצרים, יש להאריך את התנאי בתוך תקופת הערובה ולאחר קיום דיון במעמד הצדדים, כפי שנקבע בבש"פ 4586/06 חלילו נ' מדינת ישראל (22.8.2006)(להלן: "**עניין חלילו**"). בתגובה לכך טענה המבקשת כי די בכך שהבקשה הוגשה טרם פקיעתו של התנאי, ולא נפל כל פגם בהארכתו.

11. ביום 26.10.23 הוריתי על קיום דיון. הבהרתי כי הדיון יתמקד בשאלת סמכותו של בית המשפט להאריך את תנאי הערובה לאחר שאלה פקעו וללא קיום דיון במעמד הצדדים. נוכח האמור הוריתי כי לדיון יתייצב עו"ד הבקיא בפרטי החקירה.

הדיון בבקשה

12. על אף האמור, בדיון שהתקיים לפניי ביום 1.11.23 לא התייצב הפרקליט המלווה את החקירה, ונציג המבקשת כלל לא היה ערוך לטעון בסוגיה שעל הפרק. הרבה לפני משורת הדיון, ועל מנת שלא לפגוע באינטרס הציבורי עליו אמון בית המשפט, איפשרתי למבקשת להשלים טיעוניה בסוגיה זו בכתב. לגופו של ענין, פירט נציג המבקשת בדיון את כלל החשדות נגד המשיבים והציג בפני בית המשפט חומרי חקירה רבים לתמיכה בטענותיו. בין השאר, הפנה נציג המבקשת לקביעותיו של בית המשפט המחוזי אודות מסוכנותה של חשודה אחרת בפרשה לגביה הוארך איסור העיסוק, ונטען כי הדברים יפים שבעתיים בעניינם של המשיבים שעמדו בראש המוסדות בפועל. נטען כי מדובר בחקירה מורכבת ומסועפת שאורכת זמן רב. עוד הוצגה תוכנית החקירה שיועדה לחודש אוקטובר וצוינו כ-10 פעולות חקירה, חלקן מורכבות, שבוצעו מאז הארכת התנאי הקודמת. נציג המבקשת הבהיר בדיון כי בשל פרוץ המלחמה תוכנית החקירה התעכבה, שכן היחידה החוקרת נקראה לעסוק בצורכי הלחימה ולא היתה פנויה לביצוע עבודתה השוטפת. נטען כי המשיבים בעלי השפעה ומעמד בעיר נתיבות והשבתם למוסדות העמותה מהווה סכנה לבטחון הציבור ועלולה לשבש את החקירה.

13. מנגד, ב"כ המשיבים שב על עמדתו לפיה התנאי למעשה פקע שכן הוארך לאחר תום תקופת התנאי וללא קיום דיון במעמד הצדדים. לגופו של ענין, נטען כי הבקשה מרוקנת מתוכן שכן המשיבים לא הורחקו מהמוסדות ולא נאסר עליהם ליצור קשר עם מי מהמעורבים בפרשה, והמוסדות היום אף פועלים תחת רשת מעין החינוך התורני ולא תחת העמותה. עוד נטען כי עניינם שונה מעניינה של החשודה האחרת, ואין לגזור מקביעותיו של בית המשפט המחוזי בעניינה לעניינם של המשיבים.

14. בהשלמת הטעון שהגישה המבקשת נטען כי סעיף 58(א) לחוק המעצרים על מגבלותיו אינו רלוונטי לערובה שפקעה טרם חלפו 180 ימים מהטלתה, וזאת בהתאם לאמור בבש"פ 7094/22 **מדינת ישראל נ' יוסף אזריאל** (להלן: "**עניין אזריאל**"). לשיטת המבקשת, הפגמים שנפלו בהליך בשל הארכת התנאי וקיום הדיון באיחור אינם שוללים את סמכותו של בית המשפט להאריך את התנאי שכן בעניינם של המשיבים התנאי פקע כשלושה חודשים מהטלתו וטרם חלפו 180 הימים הקבועים בחוק. משכך עתרה המבקשת להארכת התנאי ב-60 ימים נוספים.

דיון והכרעה

15. טרם אדון בבקשה לגופה אדרש לסוגיית סמכותו של בית המשפט להאריך את התנאי לאחר פקיעתו. אציין כבר בפתח הדברים כי בסוגיה זו עמדתי היא כעמדתה של המבקשת ואנמק.

16. סעיף 58 לחוק המעצרים (שכותרתו "תוקף הערובה") קובע את תוקפם של ערובות ותנאי שחרור ממעצר לגבי חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, וזו לשונו:

עמוד 3

58. (א) הערובה ותנאי השחרור בערובה יתבטלו אם לא יוגש כתב אישום נגד החשוד תוך 180 ימים; ואולם בית המשפט רשאי, בתוך תקופת הערובה, להאריך אותה ואת תנאיה, לתקופה נוספת שלא תעלה על 180 ימים, אם הוגשה בקשה באישור תובע.

(ב) בית המשפט רשאי להורות על הארכה נוספת של הערובה ותנאיה לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, אם הוגשה בקשה לכך באישור היועץ המשפטי לממשלה.

17. סעיף זה משקף את נקודת האיזון שבחר המחוקק בין הפגיעה בזכויותיו וחירויותיו של חשוד מעצם קביעת הערובה והתנאים המגבילים לבין האינטרס שבאכיפת החוק ובניהולם התקין של הליכים משפטיים (ראו: בש"פ 962/01 רבינוביץ נ' מדינת ישראל (12.3.01) (להלן: "עניין רבינוביץ")). בהתאם לסעיף זה, ערובה ותנאי שחרור בערובה יפקעו בתוך 180 יום מיום הטלתם.

18. סעיף 57 לחוק המעצרים מוסיף וקובע כי דיון בהארכת תוקפם של ערובה ותנאי שחרור של חשוד לפי סעיף 58, יש לקיים במעמד הצדדים, וכלשונו:

57. (א) דיון לפי סעיפים 43, 52, 53 ו-58, יהיה בפני המשוחרר בערובה או סניגורו, בפני עצור, ובפני תובע; ואולם מותר לדון בבקשת העצור שלא בפני תובע אם ניתנה לתובע הודעה על הדיון 24 שעות מראש; מותר לדון בבקשת תובע שלא בפני המשוחרר בערובה אם הומצאה למשוחרר בערובה הודעה על הדיון 48 שעות מראש.

(ב) הודעה על מועד הדיון ומקומו תימסר למשוחרר בערובה, לעצור, לסניגור אם יש להם סניגור, ולתובע.

(ג) לא ניתן לקיים דיון בנוכחות העצור מפאת מצב בריאותו יחולו הוראות סעיף 16(2), בשינויים המחויבים.

19. בעניין חלידו, שצוין בטיעוני ב"כ המשיבים, נקבע כי בהתאם לסעיפים 57 ו-58 לחוק המעצרים:

"דיון כחוק בבקשה לפי סעיף 58 לחוק המעצרים להארכת תקופת הערובה ותנאי השחרור צריך לקיים שני תנאים מצטברים: האחד - עליו להתקיים בתוך תקופת הערובה, והשני - יש לקיימו במעמד הצדדים, אלא אם כן נתקיימו איזה מן הנסיבות המפורטות בסעיף 57 המאפשרות לבית המשפט לקיים את הדיון במעמד צד אחד. "

20. בהחלטתו בענין חלידו דחה בית המשפט את עמדת המדינה לפיה משלא קיים דיון בתוך תקופת הערובה מדובר בתנאי הניתן לריפוי, בדומה לסמכות הנתונה לבית המשפט להורות על מעצר ביניים, וזאת נוכח ההוראות המפורטות בסעיפים 57 ו-58 לחוק המעצרים.

21. בפסיקת בית המשפט העליון בעניין **אזריאל** מהשנה האחרונה, אליו הפנו שני הצדדים, נקבע כי סעיף 58 לחוק המעצרים וההגבלה הטמונה בו, על פיה הארכת התקופה תתאפשר "בתוך תקופת הערובה", מכוונת להארכה לתקופה נוספת, לאחר תום התקופה המקסימלית הראשונה - 180 ימים. בהחלטתו בית המשפט אף התייחס להחלטות קודמות של בית המשפט העליון בסוגיה בעניין **חלידו** ובעניין **רבינוביץ** וקבע כי אף בהחלטות אלה הנחת היסוד הייתה כי "תקופת הערובה" היא תקופת 180 הימים, כאשר נקבע כי בית המשפט לא רשאי להאריכה אלא אם הוגשה הבקשה בתוך "תקופת הערובה", היינו בתוך 180 הימים. בעניין **אזריאל** משהמדינה הסכימה לבטלותה של ההחלטה שהאריכה את תוקפה של הערובה, ללא קיום דיון בתוך תקופת הערובה, קבע בית המשפט כי מדובר בחידוש תנאי ערובה לאחר שפקעו, אשר כמוה כעיון חוזר והסעיף הרלוונטי לעניין זה הינו סעיף 52 לחוק המעצרים, ומשכך על המבקשת להצביע על קיומן של נסיבות המצדיקות עיון חוזר. יחד עם זאת, צויין כי:

"בפסיקת בית משפט זה הובהר בעבר כי "אין באיחור בדיון להארכת התנאים המגבילים כדי לשלול מבית המשפט את הסמכות להאריכם" (בש"פ 5439/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (1.8.2018)); בש"פ 7957/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 [פורסם בנבו] (7.12.2014); בג"ץ 6760/22 אבו עלי נ' בית המשפט הצבאי לערעורים, פסקה 13 [פורסם בנבו] (12.10.2022)). משכך, יש רגליים לסברה כי ענייננו לא ב"חידוש" תנאי ערובה שפקעו, כי אם בפגם שנפל בהארכת תנאי הערובה. פגם כאמור בהליך בדמות איחור בקיום דיון, יכול שיינתן לו משקל בין מכלול הנסיבות הרלוונטיות לעניין (בש"פ 4234/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 [פורסם בנבו] (19.6.2014)). אולם אין בהכרח משמעות הדבר כי תנאי הערובה "פקעו" בשל כך".

22. בית המשפט ציין מספר החלטות שעסקו בפגמים שנפלו בבקשות להארכת תנאי שחרורו של קטין לפי סעיף 10 לחוק הנוער, בהן נקבע כי לא נשללה האפשרות כי ביהמ"ש יאריך את התנאים המגבילים שהוטלו על הקטין למרות פגם שנפל בעניין זה בשל איחור בהגשת הבקשה להארכתם או בדיון בה. כפי שנקבע למשל בבש"פ 7957-14 פלוני נ' מדינת ישראל (7.12.14) (להלן: "עניין פלוני"):

"בית משפט זה נתן דעתו לסוגיה זו בבש"פ 6100/13 ובבש"פ 4234/14 הנזכרים לעיל ובשני המקרים לא נשללה האפשרות כי בית המשפט יאריך את התנאים המגבילים שהוטלו על הקטין למרות פגם שנפל בעניין זה בשל איחור בהגשת הבקשה להארכתם או בדיון בה. בית המשפט המחוזי הסתמך, ובדין הסתמך, על פסיקתו של בית משפט זה בשני המקרים הנ"ל וקבע כי הפגמים שנפלו בהליך בשל אי הגשת הבקשה להארכת התנאים המגבילים בזמן ובשל קיום הדיון באיחור, אינם שוללים את סמכותו להאריך את תוקפם של התנאים המגבילים. בהחלטתו זו של בית המשפט המחוזי לא ראיתי מקום להתערב לא בהיבט הסמכות ואף לא לגופם של דברים, בהינתן מכלול הנסיבות הצריכות לעניין."

ודוק, בעניין פלוני הבקשה להארכת התנאים המגבילים הוגשה לאחר פקיעתם.

מן הכלל אל הפרט

23. הבקשה להארכת התנאי בעניינם של המשיבים הוגשה כשלושה חודשים לאחר הטלת התנאי, הרחק מגבול 180 הימים שנקבע בחוק. הבקשה הוגשה יומיים לפני תום פקיעת תנאי הערובה ומבלי שצורפה תגובת המשיבים. תגובת המשיבים הועברה לבית המשפט ביום בו התנאי פקע ולא סווגה כדחופה. בכך, למעשה,

סוכלה כל אפשרות ליתן החלטה בדבר הארכת התנאים בתוך תקופה הערובה ולאחר קיום דיון במעמד הצדדים. יחד עם זאת, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון **בעניין אזריאל**, הוראות סעיף 58 לחוק **המעצרים** על מגבלותיו אינן חלות במקרה דנן, ובהתאמה אף לא קביעותיו של בית המשפט העליון **בעניין חלידו ובעניין רבינוביץ**. משכך, לטעמי, על דרך ההיקש מההלכה הנוהגת בהארכות תנאים מגבילים לפי חוק הנוער, ועל סמך ההלכה הנוהגת בעניין אי חוקיות שנפלה בהליכי מעצר, הקובעת כי אי החוקיות מהווה רק שיקול אחד ממכלול השיקולים אותם שוקל בית המשפט, אף במקרה שלפנינו, סבורתני כי אין בפגמים שנפלו בהגשת הבקשה להארכת התנאי לשלול את סמכותו של בית המשפט להאריכה.

24. למעלה מן הצורך אציין כי אחד הנימוקים העומדים בבסיס ההחלטה **בעניין חלידו** הוא שאין כל מניעה שהמדינה תקפיד להגיש את הבקשות מבעוד מועד:

"עמידה דווקנית על הוראות אלו כפשוטן אינה מעוררת קושי מיוחד ועל כן, יש לצפות כי המשיבה תקפיד להגיש את בקשת ההארכה מבעוד מועד ובית המשפט מצידו מחויב לקבוע דיון במעמד הצדדים מייד עם הגשתה, על מנת שניתן יהיה לקיימו בתוך תקופת הערובה, כדרישת החוק"

25. כידוע לכל, עם תום פגרת חג הסוכות, מאז יום 7.10.23, מדינת ישראל נתונה תחת מלחמה לאחר המתקפה האכזרית מעזה. משאבי המשטרה, ובתוכה היחידה החוקרת, מוקצים רובם ככולם למאמץ המלחמתי. סבורתני שבמצב דברים זה ניתן לגלות סלחנות כלפי המועד המאוחר בו הוגשה הבקשה אשר מנע דה פקטו מבית המשפט ליתן החלטתו בתוך תקופת הערובה.

26. משצלחנו את המשוכה בדבר סמכותו של בית המשפט אפנה לדון בבקשה לגופה.

27. עיינתי בחומרי החקירה הרבים שהועברו לעיוני ומצאתי קיומו של חשד סביר ברף גבוה לביצוע העבירות המיוחסות למשיבים. מחומרי החקירה עולה כי משיב 1 עמד בראש העמותה על כלל מוסדותיה, ושלט בנעשה בהם ביד רמה. הוא המוציא והמביא ועל פיו יישק דבר. משיב 2 פעל בחלק ניכר מהתקופה כ"ידא אריכתא" של משיב 1 ופעל עימו בצוותא בביצוע העבירות. המשיבים בעלי מעמד, כוח והשפעה בעיר נתיבות, וקיים חשש ממשי כי נוכחותם במוסדות עלולה להשפיע על עדים פוטנציאליים ולשבש את החקירה. כמו כן חזרתם לעבודה סדירה בעמותה ובמוסדות מקימה חשש ממשי מהישנות העבירות. עד כה בוצעו פעולות חקירה רבות, חלקן מורכבות ואורכות זמן רב. על פי הנטען נגבו כ-170 עדויות. מדובר בחקירה רבת היקף ומסועפת המשלבת מספר גופי חקירה. לא מצאתי שבמלאכתה של היחידה החוקרת נפלו עיכובים בלתי ראויים. תוכנית החקירה החלקית שהוצגה בפניי כוללת כ-33 פעולות שטרם בוצעו.

28. בשקלול האיזונים בין חופש העיסוק וצורכי הפרנסה של המשיבים לבין צורכי החקירה והאינטרס הציבורי בגילוי האמת ובמניעת פשע, ולאחר שנתתי דעתי אף לפגמים שנפלו בהגשת הבקשה, מצאתי לבכר את צורכי החקירה, וזאת נוכח טיב החשדות, חומרתם והיקפם, ובשל המסוכנות הנשקפת מן המשיבים והחשש משיבוש החקירה. לטעמי, משקלה של זכות העיסוק של המשיבים נחלש דווקא משום שהמשיבים עשו לכאורה שימוש בעבודתם ובתפקידם בעמותה ובמוסדות על מנת לבצע את העבירות המיוחסות להם.

29. נתתי דעתי אף לטענת ב"כ המשיבים כי לאחרונה המוסדות עברו לניהול "רשת מעיין החינוך התורני" ועל כן המשיבים אינם פועלים עוד במוסדות והארכת התנאי מיותרת. מעיין בחומר החקירה עולה כי חלק מהמוסדות כבר פעלו בעבר תחת "רשת מעיין החינוך התורני" ואף בתקופה זו המשיבים ניהלו את המוסדות בפועל, שלטו במתרחש בהם וביצעו את העבירות המיוחסות להם (מפנה למסמכים 3 ו-8 מתוך אצ/2).

משכך, לא מצאתי לייחס לטענה זו כל משקל.

30. עוד אציין, כי היה מקום לתת ביטוי לפגמים שנפלו בהגשת הבקשה בדמות הארכת התנאי לתקופה קצרה מן המבוקש. יחד עם זאת, לאחר עיון בתוכנית החקירה, בשל מצב החירום וריבוי המשימות של היחידה החוקרת בעת הזו, מצאתי להיעתר לבקשה במלואה.

סוף דבר

31. אני מורה על הארכת התנאי ב-60 ימים נוספים. טוב תעשה המבקשת אם מכאן ולהבא תדאג להגיש בקשות דומות מבעוד מועד על מנת להימנע מתקלות. המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ה חשוון תשפ"ד, 09 נובמבר 2023, בהעדר הצדדים.